

JORDBRUKSAVTALE

2018 – 2019

Inngått mellom Staten, Norges Bondelag og
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

INNHOOLD:

1.	INNLEDNING	4
2.	PRISBESTEMMELSER	4
	2.1 Produkter med målprisregulering	4
	2.1.1 Generelle bestemmelser	4
	2.1.2 Melk og melkeprodukter	5
	2.1.3 Svinekjøtt.....	6
	2.1.4 Korn.....	6
	2.1.5 Grøntsektoren	7
	2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)	8
	2.2.1 Generelle bestemmelser	8
	2.2.2 Storfekjøtt.....	8
	2.2.3 Sau og lam	8
	2.2.4 Egg.....	9
	2.3 Referansepris kylling	9
3.	FONDSAVSETNINGER.....	9
	3.1 Landbrukets utviklingsfond (LUF).....	9
4.	TILSKUDD TIL ERSTATNINGER M.M.	11
5.	MARKEDSREGULERING.....	11
	5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer	12
	5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk	12
	5.2.1 Omsetning av melkekvoter.....	12
	5.2.2 Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter	13
	5.2.3 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt	13
	5.3 Avsetningstiltak m.m.	13
	5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen	13
	5.5 Prisnedskrivningstilskudd rektifisert potetspritt og potetstivelse	13
6.	PRISTILSKUDD	14
	6.1 Driftssenter.....	14
	6.2 Pristilskudd melk	14
	6.2.1 Grunntilskudd melk.....	14
	6.2.2 Distriktstilskudd melk	14
	6.3 Pristilskudd kjøtt.....	15
	6.3.1 Grunntilskudd kjøtt.....	15
	6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt.....	15
	6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt	16
	6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt	16
	6.4 Pristilskudd egg.....	16
	6.4.1 Distriktstilskudd egg.....	16
	6.5 Tilskudd til norsk ull.....	16
	6.6 Tilskudd til grønt- og potetproduksjon	17
	6.6.1 Definisjoner	17
	6.6.2 Grunnlag for tilskudd	17
	6.6.3 Satser	17
	6.7 Frakttilskudd	18
	6.8 Prisnedskrivning av norsk korn	21
	6.9 Tilskudd til norsk matkorn.....	21
7.	PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.	21
	7.1 Generelle bestemmelser	21
	7.1.1 Reduksjon i produksjonstilskuddet	21

7.2	Tilskudd for husdyr.....	21
7.2.1	Satser	22
7.2.2	Definisjoner av dyreslag.....	23
7.3	Driftstilskudd til melkeproduksjon	23
7.4	Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon.....	24
7.5	Tilskudd til små og mellomstore melkebruk	24
7.6	Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser	24
7.7	Tilskudd for dyr på beite.....	25
7.8	Areal- og kulturlandskapstilskudd	25
7.8.1	Satser, definisjoner og soner	26
7.8.2	Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling.....	27
7.8.3	Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak	28
7.9	Tilskudd til økologisk landbruk	30
7.10	Regionale miljøprogram.....	32
7.11	Ekstrautbetaling av tilskudd for grovfôrbasert husdyrhold og tilskudd for grønnaksarealer i 2018.....	33
8.	UTVIKLINGSTILTAK	34
8.1	Tilskudd til dyreavl m.m.....	34
8.2	Tilskudd til frøavl m.m.	34
8.3	Tilskudd rådgivning	34
8.4	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak.....	35
8.5	Tilskudd til fruktlager	35
9.	VELFERDSORDNINGER	35
9.1	Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	35
9.2	Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	36
9.3	Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	38
9.4	Tilskudd til landbruksvikarordningen.....	38
9.5	Tidligpensjonsordningen for jordbrukere	38
10.	Driftskostnader	39

1. INNLEDNING

Avtaleverket for jordbruket har til formål å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift. I hovedavtalens § 1-2 heter det blant annet at tiltak som nevnt ovenfor skal fastlegges i jordbruksavtaler som inngås for ett eller flere år om gangen, eller i endrings- eller tilleggsavtaler.

Denne jordbruksavtalen er inngått mellom staten og jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag 25. juni 2018 samt ved tilleggsforhandlinger jf. sluttprotokoll av 30. august 2018.

For målpriser gjelder avtalen fra 1. juli 2018. For det samlede bevilgningsnivå, over kap. 1150 og kap. 4150, gjelder avtalen kalenderåret 2019. Det kan imidlertid bestemmes tilpasninger i avsetninger og satser inneværende år innenfor den samlede bevilgningsrammen. Budsjettmessige konsekvenser av avtalen for 2019 er vist i vedlegg 1.

For overslagsbevilgningene (post 71 og 73) vil bevilgningsbehovet tilpasses de fastsatte satser, faktiske volumendringer, og for noen poster verdensmarkedets priser. For de overførbare bevilgningene (post 70, 74, 77 og 78) er bevilgningene styrende. Satsene i avtalen er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Når areal, dyretall etc. blir kjent etter søknadsomgangen 15. oktober, fastsetter Landbruks- og matdepartementet endelige satser etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Det ligger til grunn i avtalen at importvernet skal praktiseres slik det framgår av sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 12. mai 1995 (jf. St.prp. nr. 61 (1994–95), vedlegg 2). Endringer i importbestemmelsene er gjenstand for drøfting mellom jordbruksorganisasjonene og staten, og kan følges opp i henhold til Hovedavtalens § 2-2 og 2-4.

Forskrifter for de enkelte tilskuddsordningene/reguleringer fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter høring med bl.a. Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Avtalen gjelder norske produkter med mindre annet er særskilt bestemt.

Minstegrensen for beløp som innkreves ved tilbakebetaling av tilskudd er 500 kroner. Minstebeløpsgrense for utbetaling av tilskudd avvikes, med unntak for erstatningsordningene.

2. PRISBESTEMMELSER

2.1 Produkter med målprisregulering

2.1.1 Generelle bestemmelser

Bestemmelsene i kapittel 2.1.1 gjelder dersom ikke annet er nevnt under de enkelte sektorer i kapittel 2.1.2–2.1.5.

Målprisene skal være priser jordbruket reelt sett skal kunne oppnå ut fra balanserte markedsforhold, det fastsatte importvern og de markedsreguleringsmuligheter som er til disposisjon. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Målprisene er fastsatt for representantvarer av definerte kvaliteter for svinekjøtt, korn, poteter, grønnsaker, frukt og til råvarenivå for ku- og geitemelk, slik det framgår av kapittel 2.1.2–2.1.5. Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Jordbruksorganisasjonene påtar seg ansvaret for å holde gjennomsnittsprisen for de ulike varegruppene på eller under målprisen for avtaleperioden, gjennom markedsregulerende tiltak og prisnoteringer. Det følger av primærnæringsunntaket til konkurranseloven at primærprodusenter eller deres organisasjoner kan opptre samordnet dersom det er i samsvar med lover/forskrifter eller jordbruksavtale.

Ansvarlig markedsregulator skal løpende rapportere oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris, til Landbruksdirektoratet. Prisnoteringen på representantvaren skal som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke overstige målprisen.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret, skal Landbruksdirektoratet fastsette en særskilt styringspris for det påfølgende avtaleår. Styringsprisen fastsettes slik at oppnådd pris skal ligge tilsvarende under i det påfølgende avtaleåret. Dersom det etter denne bestemmelse eller avtalepartene på annet grunnlag har fastsatt en styringspris, har den alle funksjoner som normalt tilligger målpris, inkludert grunnlag for fastsetting av øvre prisgrense. Eventuelle avvik fra dette, som følge av særskilte forhold, skal avtales mellom partene.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret som følge av høye priser internasjonalt med null toll på importert vare, skal det ikke fastsettes særskilt styringspris for det påfølgende avtaleåret.

Dersom prisene på representantvarene overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tollnedsettelse, i medhold av forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ansvarlig markedsregulator for de enkelte sektorene skal rapportere til Landbruksdirektoratet den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, herunder administrering av tollvernet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av målpris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med målpris.

2.1.2 Melk og melkeprodukter

Tabell 2.1 Målpris for avtaleperioden for ku- og geitemelk

Vare- gruppe	Representantvare	Målpris, kr per liter		
		Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Ku- og geitemelk	Melk som oppfyller kravspesifikasjon for rå melk i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 4-3, 3. ledd.	5,41	0,03	5,44

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for melk av representantvare. Noteringssted er der melk passerer, eller der melk ved direkte viderelevering til annet meieri normalt ville passert basismeieri definert i innfraktordningen. Prisnoteringen skal omfatte melk som foredles av Tine SA og melk som Tine SA selger uforedlet til andre. Øvre prisgrense er målprisen + 5 pst.

Gjennomsnittsprisen for året veies etter kvanta for de ukentlige prisnoteringene.

For å sikre et prisuttak i markedet som gjør at jordbruksavtalens målpris kan realiseres, og sikre melkeprodusentene en mest mulig lik pris uavhengig av melkeanvendelse og geografisk lokalisering, fastsettes det tilskudd og avgifter for ulike produktgrupper og markeder, jf. omsetningsloven § 6. Tilskudd og avgifter fastsettes av Landbruksdirektoratet som forskrift med hjemmel i prisutjevningforskriften. Fastsettelsen skjer på grunnlag av føringer fra avtalepartene og etter høring av andre berørte parter. Dersom det av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er nødvendig å redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, kan Landbruksdirektoratet gjøre det og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Grensen for det samlede prisuttak i avtaleperioden vil i slike tilfeller bli fastsatt lavere enn målpris. På bakgrunn av prognoser og forslag fra Tine SA skal Landbruksdirektoratet fastsette en ny grense for det samlede prisuttaket (styringspris).

For å sikre at uavhengige meieriselskaper og Tines egne meierier står overfor reelt sett samme pris på melk som råvare, er råvareomsetningen lagt til en egen enhet i Tine (Tine Råvare),

jf. egen avtale mellom Landbruksdirektoratet og Tine SA. Eventuelle brudd på denne avtalen skal forelegges for jordbruksavtalepartene for nærmere oppfølging.

2.1.3 Svinekjøtt

Tabell 2.2 Målpris for avtaleperioden for svinekjøtt

Vare-gruppe	Representantvare	Målpris, kr per kg		
		Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Svinekjøtt	Slaktegris klasse E og S med et gjennomsnitt for alle kjøttprosjenter og alle varegrupper under 85 kg	32,43	0,00	32,43

Prisgrunnlaget for gris er engrosprisnoteringer for hele slakt ved følgende slakterianlegg: Nortura Steinkjer, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Øvre prisgrense er målprisen +10 pst. Gjennomsnittsprisen for året veies etter ukentlige tilførsler av slaktegris.

2.1.4 Korn

Målprissystemet

Målprisene for korn er produsentpris på mathvete, matrug, bygg til fôr, havre til fôr og oljefrø av basis kvalitet levert til et utvalg mottaksanlegg definert av Landbruksdirektoratet.

Målprisene for korn og oljefrø er definert for vare med basis kvalitet i henhold til tabell 2.3 nedenfor:

Tabell 2.3 Basiskvalitetskriterier for noteringsvare¹

Art	Vanninnhold %	Hektolitervekt kg	Fremmede bestanddeler %	Protein ved matkvalitet %	Falltall ved matkvalitet i sekunder
Hvete	15	79	≤ 1,0	12,0	200
Rug	15	75	≤ 1,0		120
Bygg	15	64	≤ 1,0		
Havre	15	53	≤ 1,0		
Oljefrø	8		≤ 1,0		

1) Andre kvalitetstrekk som reduserer kornets verdi, deriblant floghavre og høyt DON-innhold, skal ikke inngå i noteringsgrunnlaget.

For kornsesongen 2018/2019 er det fastsatt følgende målpriser (tabell 2.4):

Tabell 2.4 Målprisene for korn

Kornslag	Målpriser, kr per kg		
	Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Hvete, matkorn	3,26	0,10	3,36
Rug, matkorn	2,82	0,12 ¹	2,94
Bygg, fôrkorn	2,76	0,08	2,84
Havre, fôrkorn	2,50	0,08	2,58
Oljefrø	5,69	0,00	5,69

1) Endringen består av 10 øre i målprisøkning, og 2 øre som teknisk justering av målprisen som følge av at basiskvalitetskriteriet for hektolitervekt er hevet fra 72 kg til 75 kg, jf. tabell 2.3.

Prisnotering

Prisgrunnlaget for målprisvarene er produsentprisnoteringer for basis kvalitet levert til Felleskjøpet Agris anlegg i Larvik, Kambo, Drammen og Holmestrand, samt Felleskjøpet Agris anlegg i Trondheim for bygg, slik disse mottaksanleggene er definert av Landbruksdirektoratet. Noteringspris på

disse anleggene skal inkludere alle tillegg og trekk som ikke kan relateres til mat- og fôrkvalitet for målprisvarene av korn og oljefrø. Prisene noteres hver uke.

Ved notering av ukespris skal produsentprisene på oljefrø og korn for de ulike prisnoteringsanleggene vektet sammen med tilført mengde av de respektive målprisvarene til hvert anlegg den aktuelle uken.

Noteringspris som gjennomsnitt for året beregnes ved å veie de noterte ukesprisene ved prisnoteringsanleggene med de ukentlige tilførsler av målprisvarene til mottaksanleggene som tilhører andelseierne i Norske Felleskjøp, samt de mottaksanlegg som har avtale om å være kornkjøper fra produsent.

Øvre prisgrense er målpris +10 pst. Landbruksdirektoratet gir nærmere retningslinjer angående prisnoteringer.

Referansepris på soyamel

Soyamel med 46 prosent proteininnhold er basis referansevare for proteinråvarer til kraftfôr. Referanseprisen på soyamel økes med 6,4 øre per kg, til 408,2 øre per kg fra 1. juli 2018.

2.1.5 Grøntsektoren

Målprisene for grønnsaker og frukt er produsentpriser oppnådd for ferdig emballert vare, levert grossist i Oslo. Målprisen for poteter er også produsentpris, se definisjon i tabell 2.5.

Bestemmelsen i kapittel 2.1.1 om at prisnoteringen på representantvaren som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke skal overstige målprisen, omfatter ikke grønntsektoren.

Landbruksdirektoratet beregner ukentlig noteringsprisen for poteter, grønnsaker og frukt på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen grøntbransjen (dvs. grossister og kommisjonærer). Disse rapporterer produsentpriser på de enkelte varene til Landbruksdirektoratet ukentlig, med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet. Dersom det er vanskelig å fremskaffe produsentpriser, kan markedsaktørene rapportere engrospris, men da med nødvendig tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan beregne en produsentpris på varen i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Kriterier for prisnotering

Landbruksdirektoratet beregner de ukentlige mengdene for de ulike produktene som utløser prisnotering. Prisnotering skal godkjennes som sammenligningsgrunnlag med målprisen når tilførsel av norsk vare utgjør 10 pst. eller mer av samlet ukesomsetning i Norge, målt som gjennomsnitt for en historisk referanseperiode, definert av Landbruksdirektoratet. Målprisperioden og prisnoteringer i denne perioden er utgangspunktet for reguleringen av tollvernet for de enkelte produkter. Dette er regulert i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer.

2.1.5.1 Poteter

Tabell 2.5 Gjennomsnittlig målpris for matpoteter, kroner per kg

Representantvare	Endret fra	Endring 1.7.18	Endret til
Poteter klasse 1 over 42 millimeter ¹⁾	4,69	0,25	4,94

1) Poteter av kvalitet klasse 1 levert som sams bulkvare til utvalgte pakkerier fra produsent, ikke justert for frakt til Oslo.

Øvre prisgrense er 12 pst. over gjeldende målpris. Ukentlige målpriser og øvre prisgrenser fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Prisene noteres hver torsdag.

2.1.5.2 Grønnsaker og frukt

Tabell 2.6 Prosentvis endring i gjennomsnittlige målpriser for grønnsaker og frukt

Endring 1.7.18	
Grønnsaker og frukt	3,0 %

Målpriskurver og øvre prisgrenser for de enkelte plantekulturene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Øvre prisgrense er 12 pst. over gjeldende målpris.

Prisene knyttes til kvalitetsgraden Standard I. Grunnlaget for prisnoteringene i forhold til målprisen for hagebruksprodukter fastsettes av Landbruksdirektoratet, herunder type emballasje, pakningsstørrelse m.m. Prisnoteringen som legges til grunn er prisene ved partivis leveranse CIP Oslo. Prisene noteres hver torsdag.

2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)

2.2.1 Generelle bestemmelser

For produkter som omfattes av volummodellen skal markedsregulator Nortura fastsette og informere om planlagt gjennomsnittlig engrospris for hvert halvår. Den fastsatte engrosprisen er bindende oppover per halvårsperiode.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ved beregning av noteringspris skal forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr, men ikke omsetningsavgift, trekkes fra oppnådd pris.

Øvre prisgrense og definisjonen av representantvarene for hhv. storfekjøtt, kjøtt av sau/lam og egg fastsettes av avtalepartene. Øvre prisgrense er planlagt gjennomsnittlig engrospris +10 pst., og er fastsatt med utgangspunkt i gjennomsnittlig oppnådd noteringspris i perioden 1. april foregående år til 31. mars i året forhandlingene gjennomføres.

Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til planlagt prisløype knyttet til planlagt gjennomsnittlig engrospris fastsatt av markedsregulator.

Dersom midlertidig overproduksjon har presset innenlandsk prisnivå, kan det tas hensyn til dette ved fastsetting av øvre prisgrenseprosent. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Markedsregulator skal ukentlig rapportere til Landbruksdirektoratet oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris og øvrig dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

2.2.2 Storfekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av storfe ved representantvaren ”ung okse, alle klasser O og R unntatt R+ (fettgruppe 2-, 2 og 2+)”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Egersund. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av ung okse.

2.2.3 Sau og lam

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av lam ved representantvaren ”lam, alle klasser O og R (fettgruppe 2-, 2 og 2+)”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av lam.

2.2.4 Egg

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for representantvaren egg, klasse A over 53 gram, sortert på brett. Noteringssted for egg er Norturas anlegg i Hå. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler.

2.3 Referansepris kylling

For produkter uten markedsreguleringstiltak fastsettes referansepris som grunnlag for administreringen av tollvernet. Referansepris fastsettes med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående avtaleår, beregnet av Landbruksdirektoratet. Øvre prisgrense er referanseprisen +10 pst. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for fjørfeslakt ved representantvaren som hel, fersk, uoppbundet kylling i vektclassene 1 050-1 850 gram i bulkemballasje, oppgitt fra utvalgte slakterier. Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Forholdet mellom noteringspris og referansepris danner grunnlag for vurdering og iverksettelse av administrative tollnedsettelse. Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til referanseprisenivå.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av referansepris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med referansepris.

Noteringsprisen for fjørfekjøtt beregnes på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen fjørfebransjen (dvs. slakterier eller slakterisammenslutninger). Disse rapporterer til Landbruksdirektoratet med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Markedsaktørene skal ukentlig rapportere produsert mengde og engrospris fordelt på ulike vektclasser, som grunnlag for Landbruksdirektoratets beregning av noteringsprisen. I stedet for oppnådd engrospris kan markedsaktørene rapportere produsentpris til Landbruksdirektoratet, men markedsaktørene må da gi den nødvendige tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan kalkulere en pris for ferdig slaktet, uoppbundet kylling i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Landbruksdirektoratet skal utarbeide prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling. Markedsaktørene rapporterer historisk salg til Landbruksdirektoratet, som bruker tallene til utarbeiding av prognosene. Prognosene brukes i forvaltningen av tollvernet og i totalregnskapet for jordbruket, og kan også brukes til andre formål. Landbruksdirektoratet kan offentliggjøre prognosene for å bidra til å balansere kyllingmarkedet.

3. FONDSAVSETNINGER

3.1 Landbrukets utviklingsfond (LUF)

Avsetningen til Landbrukets utviklingsfond videreføres med 1 123,6 mill. kroner i 2019. Tilskuddsrammen fra fondet for 2019 settes til totalt 1 600,0 mill. kroner inkl. prognose for rentestøtte-utbetalinger. Tabell 3.1 viser tilskuddsrammen med fordeling for 2018–2019.

Tabell 3.1 Oversikt over innvilgningsramme for LUF 2018–2019 (mill. kroner)

	2018 ⁶	2019	Endring 2018- 2019
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	634,5	634,5	0,0
Utrednings- og tilretteleggingsmidler	48,0	48,0	0,0
Områderettet innsats			
<i>Arktisk landbruk</i>	2,0	2,0	0,0
<i>Fjellandbruket</i>	0,0	2,0	2,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
<i>Nasjonale kompetansetiltak (KIL-midler)</i>	6,0	4,0	-2,0
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	14,0	14,0	0,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom¹</i>	11,0	15,0	4,0
<i>Mentorordning</i>	0,0	2,0	2,0
Forskning og utvikling	55,0	65,0	10,0
Matmerk	55,0	63,0	8,0
Utviklingsprogrammet ²	102,5	106,0	3,5
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologit utvikling i landbruket	67,0	77,0	10,0
Skogbruk ³	222,0	242,0	20,0
Midler til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	1,5	2,0	0,5
Dyrevelferdsprogram mink	2,0	0,0	-2,0
Utsiktsrydding	8,0	0,0	-8,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	95,0	115,0	20,0
Drenering	58,0	58,0	0,0
Investeringsstøtte organisert beitebruk ⁴	13,0	18,0	5,0
Handlingsplan for plantevernmidler ⁵	0,0	0,0	0,0
Klima- og miljøprogram	20,0	20,0	0,0
Klimasmart landbruk	0,0	20,0	20,0
Biogass	2,0	3,0	1,0
Støtte verdensarvområdene og utv. kulturlandskap	13,5	18,5	5,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	31,0	31,0	0,0
SUM tilskuddsramme	1 461,0	1 560,0	99,0
Rentestøtte - utbetalinger	38,0	40,0	2,0
SUM tilskuddsramme inkl. utbetalinger rentestøtte	1 499,0	1 600,0	101,0

- Inkluderer 2 mill. kroner til utvikling av digitale løsninger.
- Økningen skal prioriteres til tiltak som bidrar til flere vekstbedrifter og oppfølging av reiselivsstrategien, og spesielt tiltak som bidrar til næringsutvikling og verdiskapning basert på høstbare viltresser og øvrige utmarksressurser.
- 8 mill. kroner av tilskuddsrammen skal øremerkes miljøtiltak i skogbruket.
- Økningen på 5 mill. kroner skal benyttes til investeringer knyttet til teknologi.
- Ordningen flyttes fra post 77.15 til LUF i forbindelse med Prop. 1 (10 mill. kroner), jf. tabell 8.3.
- Partene er enige om at St. Olavs hospital etter søknad til Landbruksdirektoratet kan innvilges inntil 2,5 mill. kroner i 2018 for etablering av "Nasjonalt Fagkompetansesenter for landbrukshelse".

Bedriftsrettede midler til investering og utvikling (IBU-midler)

Føringene for bruken av IBU-midlene fremgår av Prop. 94 S (2017–2018) punkt. 7.2.1 og Sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 16. mai samt sluttprotokoll til tilleggsforhandlinger av 30. august 2018.

Skogbruk

Fordelingen av midlene mellom de ulike virkemidlene innen skogbruk gjøres etter drøftinger mellom avtalepartene i andre halvdel av 2018, der også næringsorganisasjonene i skogbruket deltar.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Etablering av dekke som forhindrer nedbør i eksisterende gjødsellager innlemmes som tilskuddsberettiget tiltak.

Tilskudd til drenering

Satsen for drenering av jordbruksjord, avgrenset til systematisk grøfting, profilering og omgraving, er 2 000 kroner per dekar. Ved annen grøfting er satsen 30 kroner per løpemeter grøft, begrenset oppad til 2 000 kroner per dekar. Arealer med korn, grønnsaker og poteter skal prioriteres ved fordeling av midler.

Klima- og miljøprogram

Fordelingen av midlene mellom de ulike områdene innen programmet gjøres av Landbruksdirektoratet etter drøftinger mellom LMD, KLD og faglagene i andre halvdel av 2018.

Biogass

Tilskuddssatsen økes fra 60 til 70 kroner per tonn levert husdyrgjødsel. Det gjøres endringer i forskrift om tilskudd for levering av husdyrgjødsel til biogassanlegg. Søknadsfristen settes til 20. februar året etter at leveringen av husdyrgjødselen har funnet sted.

Videre gjøres det tekniske justeringer i forskriften ved at man vekter for tørrstoffinnholdet i stedet for vann i § 4 om beregning av tilskudd, samt at fotnote 2 i samme bestemmelse med definisjon av slaktegris endres til slik at dette samsvarer med definisjonen og kontrollgrunnlaget i søknad om produksjonstilskudd. Sistnevnte innebærer at oppgitt faktor, slaktegris, vil bli definert med fotnote: *Oppgitt faktor gjelder gjødselmengde per slaktede dyr*. Faktorene livkylling, slaktekylling, slaktekalkun og and, får en ny fotnote: *Oppgitt faktor gjelder gjødselmengde per slaktede eller leverte dyr*. Pilotordningen skal evalueres innen 15. februar 2019 og det settes av 0,5 mill. kroner til kjøp av tjenester på post 21.

Utviklingstiltak innen økologisk landbruk

Landbruksdirektoratet forvalter midlene. Overordnede prioriteringer for bruken av midlene drøftes i møte mellom LMD, KLD og faglagene i andre halvdel av 2018.

4. TILSKUDD TIL ERSTATNINGER M.M.

Tilskuddet omfatter følgende ordninger:

- 1) Erstatning ved avlingssvikt
- 2) Erstatning ved svikt i honningproduksjon

Erstatning ved avlingssvikt gis per vekstgruppe og foretak. Utbetalingene beregnes med grunnlag i en egenrisikoandel på 30 pst. per vekstgruppe. Samme egenrisiko gjelder også ved erstatning i honningproduksjon. For alle delordningene er minsteutbetalingen 5 000 kroner. Maksimal utbetaling for ordningen med avlingssvikt er 750 000 kroner per vekstgruppe. Det skal benyttes den samme definisjonen av vekstgrupper som for produksjonstilskudd.

5. MARKEDSREGULERING

Markedsreguleringen er et virkemiddel i de viktigste produksjonssektorene for å håndtere temporære overskudd og tilpasning i regionale og sesongmessige svingninger mellom produksjon og forbruk. I situasjoner med overproduksjon kan det være behov for mer omfattende tiltak for å

tilpasse markedsført varemengde i forhold til avsetningsmulighetene slik at avtaleprisene kan oppnås. I slike tilfeller kan jordbruket gjennom markedsreguleringsorganisasjonene, med godkjenning og støtte fra Omsetningsrådet, iverksette regulerende tiltak. Slike tiltak forutsettes å kunne bli finansiert av omsetningsavgiftsmidler og/eller midler til avsetningstiltak over jordbruksavtalen.

Tiltakene utformes slik at reguleringen skjer på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig, og at regulering skjer på billigste måte.

Tiltakene skal virke konkurransenøytralt mellom samvirkeforetak og andre markedsaktører.

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan, dersom markedsregulator har oppfordret produsentene til å gjennomføre produksjonsregulerende tiltak, oppfordre produsentene til å følge markedsregulators råd.

Reguleringseksporten begrenses av WTO-bestemmelsene. Eksportsubsidier for melkeprodukter (ost og smør), svinekjøtt og bearbeidede jordbruksprodukter kan videreføres frem til 31. desember 2020. Begrensingen i subsidiebeløp ved slik eksport i utfasingsperioden er det fastsatte nivået i WTOs bindingsliste. Det er fastsatt nye tak knyttet til eksportert kvantum, basert på gjennomsnittlig eksport med eksportsubsidier i perioden 2003–2005. For ost er kvantumet i utfasingsperioden avgrenset til 15 929 tonn, for smør til 1 039 tonn og for svinekjøtt til 1 898 tonn. Det kan ikke anvendes eksportsubsidier for andre landbruksvarer.

Det gis ikke anledning til å bevilge investeringstilskudd til reguleringsanlegg.

5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer

Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og forvaltes av Omsetningsrådet.

Markedsreguleringsansvaret er tillagt:

- TINE SA for melk
- Norske Felleskjøp SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

I grøntsektoren omfatter markedsreguleringen epler og poteter, og ansvaret er tillagt Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Landbruksdirektoratet utarbeider prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling, jf. kap. 2.3.

For å kunne evaluere praktiseringen av markedsregulators mottakspflicht, kan avtalepartene be markedsregulator innen de enkelte sektorene framlegge sine prisbetingelser rettet mot produsent før jordbruksforhandlingene, herunder bl.a.:

- Prisdifferensiering ut fra struktur- og distriktmessige forhold.
- I hvor stor grad prisdifferensieringen er basert på kostnadsbetingede eller andre hensyn.
- Om prisfastsettingen bygger på tilstrekkelig oppdaterte kostnadskalkyler.
- En vurdering av om prisbetingelsene overfor produsent er transparente.

Om det blir bedt om en slik redegjørelse må den omfatte alle jordbruksråvarer som omfattes av markedsreguleringen, uavhengig av om det fastsettes målpriser eller ikke for råvarene.

5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk

5.2.1 Omsetning av melkekvoter

Vedtak om inndragning av melkekvoter og prisfastsetting for den sentralt administrerte omsetningsordningen, fastsettes gjennom jordbruksavtalen. Inndragning av melkekvoter finansieres med omsetningsavgift.

Ved omsetningsrunden høsten 2018 vil kumelk- og geitemelkkvote solgt til staten ikke bli solgt ut igjen.

5.2.2 Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter

I kvoteordningens omsetningsrunder 2017 og 2018 fastsettes prisen ved salg til staten til kroner 12 per liter. Utenfor dagens satsningsområde for geitemelk, dvs. i tidligere Leksvik kommune, Røyrvik, Ås og Namsskogan, fastsettes prisen til 15 kroner per liter. Disse prisene forutsetter at hele landbrukseiendommens geitemelkkvote selges, og at minst 20 prosent av kvoten selges til staten.

Oppkjøp av geitemelkkvoter finansieres over omsetningsavgiften for melk. Det kjøpes opp maksimalt 1,4 mill. liter geitemelkkvote, etter prinsippet om først innmeldt salg.

5.2.3 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt

Totalt inntil 500 000 liter kumelkkvote årlig kan selges til eiere av landbrukseiendom som har fått tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt, til prisen for statlig omsatt kvote. Kvoten hentes ved å utvide den totale kvotemengden.

5.3 Avsetningstiltak m.m.

Avsetningstiltak for hagebruk har en økonomisk ramme på 27,4 millioner kroner for 2019. Omsetningsrådet forvalter bevilgningen. Ubenyttede midler fra ordningen tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.

5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningensordningen

Bevilgningen til underpost 70.12 *Tilskudd til råvareprisutjevningensordningen mv.* har en økonomisk ramme på 236,7 mill. kroner for 2019.

5.5 Prisnedskrivningstilskudd rektifisert potetsprit og potetstivelse

Tabell 5.2 *Prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse, mill. kroner*

Ordning	2018	2019
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	18,0	18,0
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	20,0	20,0
SUM	38,0	38,0

Tabell 5.3 *Maksimalt satser for prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse*

Produkt	Makssatser 2018	Endring	Makssatser 2019
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	9,50 kr/l	0,0	9,50 kr/l
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	3,50 kr/kg	0,0	3,50 kr/kg

Tilskuddet kan utbetales til produsent av rektifisert potetsprit og potetstivelse på grunnlag av solgt volum rektifisert potetsprit og mengde potetstivelse inkl. glukose, jf. forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse. Det kan utbetales prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse der råvaren er avrens, potet som er regulert ut av matpotetmarkedet, reststivelse og overskuddspotet fra industrien, usolgte poteter i slutten av sesong og poteter fra egne produsenter.

Avrensprisen¹ er 40 øre per kg for 2019.

Produsenter av rektifisert potetsprit og potetstivelse som mottar prisnedskrivningstilskudd:

- skal kunngjøre differensiering av avrenspris gjennom sesongen før sesongstart for avrensløse
- er ansvarlig for at den fastsatte avrensprisen tas ut (som gjennomsnitt)

¹ Avrensprisen er basert på råvarer som inneholder 16 pst. stivelse. Priskorreksjon etter stivelsesinnhold foretas etter en egen formel som fastsettes av Landbruksdirektoratet.

- skal bære kostnadene ved en eventuelt høyere gjennomsnittspris enn 40 øre per kg
- skal etterbetale differansen mellom fastsatt avrenspris og faktisk oppnådd pris når gjennomsnittsprisen er lavere enn 40 øre per kg, med et likt ørebeløp per kg for all avrens

Øvrige vilkår fremgår av forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse.

6. PRISTILSKUDD

6.1 Driftssenter

Pristilskudd med geografisk differensierte satser for husdyrproduksjon gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i. Sonene følger av *Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt*².

Driftssenteret stedfestes til den driftsbygningen der husdyrproduksjonen foregår. Dersom foretaket har husdyrproduksjon i flere driftsbygninger, stedfestes driftssenteret til den driftsbygningen der foretaket har størst andel av sin omsetning fra husdyrproduksjon på årsbasis.

6.2 Pristilskudd melk

6.2.1 Grunntilskudd melk

Tabell 6.1 Grunntilskudd geitemelk

Produkt	Sats 2018, kr/l	Endring	Sats 2019, kr/l
Geitemelk	3,36	0,00	3,36

6.2.2 Distriktstilskudd melk

Tabell 6.2 Distriktstilskudd melk

Soner i henhold til <i>Sonekart for distriktstilskudd melk</i> ¹⁾	Sats 2018, kr/l	Endring	Sats 2019, kr/l
A ²⁾	0,00	0,00	0,00
B	0,12	0,00	0,12
C	0,31	0,06	0,37
D	0,47	0,06	0,53
E	0,54	0,06	0,60
F	0,67	0,02	0,69
G	0,95	0,02	0,97
H	1,16	0,02	1,18
I	1,74	0,02	1,76
J	1,83	0,02	1,85

1) *Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt* (<http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>)

2) Omfatter landet utenom sone B-J.

Omsatt lokalt foredlet melkeprodukt blir regnet om til liter levert melk i samsvar med vedlegg 1 til kvoteforskriften. Det kan gis tilskudd for den omregnede melkemengden.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskudds-soner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 1 536 mill. liter melk.

² <http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>

6.3 Pristilskudd kjøtt

6.3.1 Grunntilskudd kjøtt

Tabell 6.3 Grunntilskudd kjøtt

Dyreslag	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Sau og lam	3,81	0,00	3,81
Geit og kje	5,15	0,00	5,15

Det skal ikke gis grunntilskudd for lam med slaktevekt lavere enn 13 kg.

Ved jordbruksoppjøret fastsetter Landbruks- og matdepartementet i samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag variasjonen i satsene for grunntilskudd kjøtt. I særlige tilfeller kan det gis dispensasjon til avvik fra den fastsatte variasjonen av tilskuddet, herunder ved store endringer i markedet grunnet utbrudd av alvorlige dyresykdommer m.m.

6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt

Tabell 6.4 Distriktstilskudd kjøtt

Soner i henhold til Sonekart for distriktstilskudd kjøtt ¹⁾	Dyreslag	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
1	Storfe, sau og geit	0,00	0,00	0,00
2	Storfe, sau og geit	4,95	0,30	5,25
3	Storfe, sau og geit	7,75	0,30	8,05
4	Storfe og geit	11,70	0,10	11,80
4	Sau	13,70	0,20	13,90
4	Gris	5,10	0,00	5,10
5	Storfe og geit	12,30	0,10	12,40
5	Sau	14,20	0,20	14,40
5	Gris	5,40	0,00	5,40
Agder-fylkene, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	Gris	1,10	0,00	1,10

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt (<http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>)

For å kunne motta distriktstilskudd kjøtt med grunnlag i sone 4 og 5, må både slakteriet og foretakets driftssenter ligge i Nord-Norge. Foretak med driftssenter i sone 4 og 5 som leverer til slakteri utenfor Nord-Norge, får tilskudd som for sone 3 for storfe, sau og geit, og ikke tilskudd for gris. Foretak med driftssenter i Nord-Norge kan likevel motta distriktstilskuddet etter satsene i disse sonene, dersom transport av slaktedyr til slakteri i Nord-Norge vil være i strid med Mattilsynets regelverk for transport av levende dyr.

Dersom et foretak har mottatt gris, små- eller storfe fra en sone med lavere tilskuddssats enn den sonen foretakets driftssenter er plassert i, skal distriktstilskuddet gis ut fra den laveste tilskuddssonen, med mindre foretaket frem til slaktetidspunktet har disponert og føret fram:

- gris og småfe i minst to måneder
- kalv i minst tre måneder
- øvrig storfe i minst seks måneder.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 186 mill. kg kjøtt.

6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Tabell 6.5 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Dyreslag	Sats 2018, kr/kg	Sats 2019, kr/kg
Storfe, kvalitet O og fettgruppe 4- eller lavere	2,50	2,50
Storfe, kvalitet O+ og bedre og fettgruppe 4- eller lavere	7,50	7,50

Det gis ikke kvalitetstilskudd for slaktekategorien ku. Fra 1.1.2019 gis det ikke kvalitetstilskudd for slaktekategorien okse. Tilskuddet kan gis for inntil 50,5 mill. kg storfekjøtt.

6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt

Tabell 6.6 Sats tilskudd lammeslakt og kjeslakt 2018 og 2019 for utbetaling via slakteri¹⁾

Slakterier med godkjent klassifisør	2018	2019
1) lammeslakttilskudd, kvalitet O+ eller bedre	500 kr/lam	450 kr/lam
2) økologisk tillegg, kvalitet O+ eller bedre	40 kr/lam	40 kr/lam
Mindre slakterier uten godkjent klassifisør ²⁾		
3) lammeslakttilskudd, alle lam	452 kr/lam ³⁾	409 kr/lam ³⁾
4) økologisk tillegg, alle økologiske lam	40 kr/lam ⁴⁾	40 kr/lam ⁴⁾
Tilskudd til kjeslakt		
Kje > 3,5 kg slaktevekt,	300 kr/kje	300 kr/kje

1) Tilskuddet gis bare for dyr slaktet ved offentlig godkjente slakterier.

2) Slakterier som slaktet mindre enn 2 000 sau/lam foregående år.

3) Tilskuddssatsen for lam levert til slakterier med godkjent klassifisør multiplisert med andel av total slaktemengde av kvalitet O+ eller bedre hos disse slakteriene.

4) Gis for alle økologiske lam med samme sats som for store slakterier og uavhengig av eventuell kvalitetsklassifisering av lammene ved de mindre slakteriene.

Tilskuddet utbetales ikke for lam som er født foregående år og som slaktes fra og med 1. mars.

Tilskudd til lamme- og kjeslakt kan maksimalt gis for inntil 1 075 700 lam og kje per år.

6.4 Pristilskudd egg

6.4.1 Distriktstilskudd egg

Tabell 6.7 Distriktstilskudd for konsumegg fra verpehøner

Område	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland	0,25	0,00	0,25
Nordland, Troms og Finnmark	0,75	0,00	0,75

Foretak gis tilskudd etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kapittel 6.1.

Det kan gis tilskudd for inntil 44 mill. kg konsumegg fra verpehøner.

6.5 Tilskudd til norsk ull

Tabell 6.8 Gjennomsnittlig tilskuddssats til norsk ull

	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Tilskuddssats norsk ull	40,00	0,00	40,00

Landbruksdirektoratet skal etter forslag fra Nortura og Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund differensiere den gjennomsnittlige tilskuddssatsen per kg for de ulike ullkvalitetene inkl. skinn. Grunnlaget for tildeling av tilskudd til ull omfatter også ullmengden på ulne skinn, pelsskinn og skinn av villsau. Kvalitetsklassene C2S, G, H2, H3 og V gir ikke grunnlag for utbetaling av

tilskudd. Ullstasjonene er ansvarlige for klassifiseringen av ull som grunnlag for tilskuddsutmålingen.

6.6 Tilskudd til grønt- og potetproduksjon

Vilkårene for å kunne motta distriktstilskudd til frukt, bær og veksthusgrønnsaker samt distriktstilskudd for matpotet dyrket i Nord-Norge, står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 5.

6.6.1 Definisjoner

- **Frukt:** Plommer, kirsebær og moreller. Epler og pærer, unntatt epler og pærer som nyttes til press.
- **Pressfrukt:** Epler og pærer som nyttes til press.
- **Bær:** Jordbær, bringebær, solbær, rips, stikkelsbær og hageblåbær.
- **Veksthusgrønnsaker:** Tomat, slangeagurk og salat (typer av *Lactuca sativa*) (inkl. salat på friland).
- **Matpotet:** Potet.

Det gis kun tilskudd for varer som omsettes som menneskeføde.

6.6.2 Grunnlag for tilskudd

Grunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge, er produkter som foretaket har omsatt, inkl. direktesalg, i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret.

Soner for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker er lik soner for areal- og kulturlandskapstilskudd, jf. kapittel 7.8.1. Distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge gis for poteter dyrket i Nordland, Troms og Finnmark. Dersom foretaket har produksjon av samme vekst på areal i forskjellige soner, gis tilskudd etter den sonen hvor foretaket har størstedelen av sitt tilskuddsberettigede areal av veksten, etter kapittel 7.8.1.

Foretak som samlet leverer under følgende minstekvantum er ikke tilskuddsberettiget:

Tabell 6.9 Minstekvantum distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker

Produkt	Minstekvantum
Samlet for frukt og pressfrukt	2 000 kg
Bær	1 000 kg
Samlet for tomat og slangeagurk	2 000 kg
Salat	5 000 stk

Landbruksdirektoratet fastsetter omregningsfaktorer for slangeagurk og salat.

6.6.3 Satser

Tabell 6.11 Distriktstilskudd for produksjon av matpotet i Nord-Norge

	Sats 2018, kr/kg	Endring	Sats 2019, kr/kg
Matpotet, Nord-Norge	1,30	0,10	1,40

Tabell 6.12 Sats for distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker

	Kvantumsgrense per foretak	Sats 2018, kr per kg/stk	Endring	Sats 2019 ¹⁾ , kr per kg/stk
<i>Epler, pærer, plommer, kirsebær</i>	ingen avgrensing			
Sone 1		1,87	0,70	2,57
Sone 2-4		2,75	0,80	3,55
Sone 5		6,47	1,00	7,47
<i>Moreller</i>				
Sone 1		2,84	0,70	3,54
Sone 2-4		3,70	0,80	4,50
Sone 5		7,45	1,00	8,45
<i>Pressfrukt</i>		2,57	0,00	2,57
<i>Bær</i>				
Sone 1-3		1,57	0,40	1,97
Sone 4-5		4,76	0,60	5,36
Sone 6-7		5,67	0,60	6,27
<i>Tomat</i>	103 400 kg			
Sone 1-3		1,40	0,20	1,60
Sone 4-7		2,76	0,20	2,96
<i>Slangeagurk</i>	151 800 kg			
Sone 1-3		0,85	0,10	0,95
Sone 4-7		1,64	0,10	1,74
<i>Salat</i>	220 000 stk			
Sone 1-3		0,55	0,05	0,60
Sone 4-7		1,04	0,05	1,09

1) For utbetaling i 2019. Søknadsfristen er 15. oktober 2018. Produkter som ikke er omsatt innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

6.7 Frakttilskudd

Tabell 6.13 Frakttilskudd, mill. kroner¹⁾

Ordning	2018	2019
Frakttilskudd slaktedyr	134,0	134,0
Frakttilskudd egg	8,1	8,1
Frakttilskudd kraftfôr	138,0	138,0
Frakttilskudd korn	82,0	82,0
SUM	362,1	362,1

1) For frakttilskuddene er det fastsatt overslagsbevilgninger, og forbruket over ordningene kan derfor endres i samsvar med endringer i tilskuddsberettiget kvantum.

Tilskudd for frakt av slaktedyr fra produsent utbetales til slakterier godkjent av Mattilsynet. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per dyr differensiert per kommune og dyreslag. Satsene beregnes på basis av kostnadene ved transport fra hvert kommunesenter til nærmeste slakteri for hvert dyreslag.

Tabell 6.14 Gjennomsnittlige tilskuddssatser per dyr i 2019 for tilskudd for frakt av slaktedyr for slakterier med hhv. større og mindre årlig slaktekvantum enn 1 500 tonn. Tall i kroner per dyr^{1) 2)}

Dyreslag	Slakterier med slaktekvantum	Slakterier med slaktekvantum
	> 1 500 tonn	< 1 500 tonn
Sats per gris	12,94	52,36
Sats per småfe	31,58	37,10
Sats per storfe	227,96	283,78

1) I forskrift om tilskudd for frakt av slaktedyr er tilskuddssatsene fastsatt i kroner per dyr per dyreslag.

2) De fastsatte gjennomsnittssatsene kan bli justert av Landbruksdirektoratet med grunnlag i nye prognoser for fraktkvantum og transportmønster. Slik justering kan skje når direktoratet for hvert kalenderår fastsetter ny "forskrift om satser for tilskudd til frakt av slaktedyr".

Tilskudd for frakt av slaktedyr gis ikke for transport innenfor en nullsone på 50 km rundt hvert slakterianlegg for anlegg med årlig slaktevolum større enn 1 500 tonn. Det gis ikke kompensasjon for ferje- og bomkostnader på strekninger som i sin helhet er innenfor denne nullsonen.

Landbruksdirektoratet kan fastsette nærmere bestemmelser om tilskudd for frakt av slaktedyr for slakterianlegg med mindre årlig slaktekvantum enn 1 500 tonn og til mobile slakterier.

Tilskuddet til mobile slakterier utmåles med grunnlag i gjennomsnittet av satsene som gis til slakteriene med slaktekvantum mindre enn 1 500 tonn.

Slakterianlegg hvor det kun utføres nødslakt, skal ikke regnes med i vurderingen av hva som er nærmeste anlegg ved levering av dyr til større slakterier.

Ved leieslakt mellom slakterier utmåles tilskuddet ut fra det anlegg som avregner slaktet. Tilskuddet gis også for frakt av slaktedyr som leieslaktes for retur til produsent.

Tabell 6.15 Tilskuddssatser for frakt av egg fra produsent til nærmeste registrerte eggpakkeri. Tall i kroner per kg

Fraktsone	km-avstand	Sats 2019, kr/kg
0	0-100	0,00
1	101-150	0,05
2	151-200	0,13
3	201-250	0,22
4	251-300	0,31
5	301-350	0,40
6	351-450	0,49
7	451-650	0,98
8	651-950	1,52
9	951-1 250	2,06
10	over 1 250	2,60

Landbruksdirektoratet fastsetter fraktsone for hver enkelt kommune, basert på avstanden fra kommunesenteret til nærmeste eggpakkeri registrert hos Landbruksdirektoratet. Tilskuddet utbetales til registrerte eggpakkerier på bakgrunn av hvilken kommune eggprodusentens driftssenter ligger i.

For strekninger med ferje i fraktruta kan tilskuddet utmåles med en ekstra fraktsone per ferje. Dette tillegget er begrenset til å gjelde for to fergestrekninger.

Tilskudd for frakt av egg kan gis til eggpakkerier som er registrert hos Landbruksdirektoratet og som henter minst 500 000 kg egg per år eksklusiv eventuell egen eggproduksjon, samt formidler eventuelle jordbruksavtalefastsatte pristilskudd sammen med betaling for eggene.

Tabell 6.16 Satser for frakt av korn produsert på og fraktet fra Østlandet¹⁾ til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2018, kr per tonn	Sats 2019, kr per tonn
Kristiansand	114	114
Stavanger og Tau	121	121
Vaksdal	147	147
Florø	157	157
Vestnes	151	151
Trondheim	154	154
Steinkjer	168	168
Balsfjord	190	190

1) Fylkene Akershus, Oslo, Vestfold, Østfold, Telemark, Buskerud, Hedmark og Oppland.

Tabell 6.17 Satser, frakttilskudd for importert fôrkorn til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2018, kr per tonn	Sats 2019, kr per tonn
Vaksdal	5	5
Florø	12	12
Vestnes	12	12
Trondheim	35	35
Steinkjer	51	51
Balsfjord	81	81

Tabell 6.18 Sats for frakt av soyamel til fôr

	Sats 2018, kr per tonn	Sats 2019, kr per tonn
Balsfjord	22	22

Tabell 6.19 Satser for frakt av økologisk korn fra produsent til nærmeste mottaksanlegg som kan ta imot den aktuelle arten

2019	0	1	2	3	4	5	6	7
Sone, km	0 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80	81 - 100	101-120	121-140	over 140
Sats, kr per tonn	0	13	25	37	48	59	70	81

Frakttilskudd kraftfôr: Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per kg transportert kraftfôr per kommune. Satsene beregnes på basis av kostnadene ved transport fra definerte basisanlegg for kraftfôrproduksjon til hvert kommunesenter.

6.8 Prisnedskrivning av norsk korn

Tabell 6.20 Satser for prisnedskrivning av norsk korn m.m. 2018–2019, øre per kg¹⁾

Vekst	Satser 2017–2018	Endring 1.7.18	Satser 2018–2019
Korn	56,6	3,7	60,3
Økologisk korn	152,8	3,7	156,5
Oljevekster, lupiner og åkerbønner	201,8	0,0	201,8
Økologiske oljevekster, lupiner, bønner	322,8	0,0	322,8
Fôrerter	94,8	3,7	98,5
Økologiske fôrerter	159,8	3,7	163,5

1) Beregningsgrunnlag er kvantum med basis vanninnhold (korn 15 % og oljefrø 8 %). Ved vanninnhold over basis omregnes kvantumet til basis vanninnhold. Beregningen foretas på bakgrunn av tilskuddsmottakers innsendte kvalitetsanalyser av representative kornprøver fra hvert enkelt vareparti. Kvalitetsanalysene må tilfredsstille de krav til analysesikkerhet som Landbruksdirektoratet fastsetter.

6.9 Tilskudd til norsk matkorn

Tabell 6.21 Tilskudd til norsk matkorn 2018–2019, øre per kg

	Sats, 2017-2018	Endring 1.7.18	Sats 2018-2019
Norsk matkorn	35,0	6,3	41,3

7. PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.

7.1 Generelle bestemmelser

Vilkårene for produksjonstilskuddsordningene er regulert i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Satsene som fastsettes i jordbruksoppgjøret er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere satsene innenfor bevilgningen.

Sonedifferensierte tilskudd gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kap. 6.1. Unntak gjelder for tilskudd til produksjon på jordbruksareal som gis etter den sone arealene er lokalisert i.

Tilskuddssatsene for produksjonstilskudd gjelder for søknadsåret 2018, med søknadsfrister 15. mars og 15. oktober 2018, og med utbetaling i 2019.

7.1.1 Reduksjon i produksjonstilskuddet

Fra totalt beregnet produksjonstilskudd etter kap. 7.2 til og med kap. 7.9 skal det trekkes et bunnfradrag på 6 000 kroner per år for hver søker.

7.2 Tilskudd for husdyr

Tilskuddet blir avgrenset til et maksimalt beløp per foretak. For tilskudd som utbetales i 2019, dvs. søknadsåret 2018 med søknadsfrister 15. mars og 15. oktober 2018, er maksimalbeløpet 560 000 kroner per foretak.

7.2.1 Satser

Tabell 7.1 Foreløpige satser, kroner per dyr mv. per år

Dyreslag mv.	Søknadsfrister ⁷⁾	Antall dyr	Sats i kr/dyr/år	Maksimalt antall dyr støtteberettiget
Melkeku ¹⁾	15.mars og 15. oktober 2018	1-14	4 168	340 100
Ammeku ¹⁾		15-30	2 562	
		31-50	1 100	
Øvrige storfe ¹⁾		51+	770	
		Alle dyr	770	
Melkegeit og melkesau ^{1) 2)}		1-50	3 880	
	51+	770		
Sau/ammegeit	15.mars. 2018	1-126	868	1 053 300
		127+	194	
Avlsgris ^{1) 8)} - Jæren ⁴⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig	15. mars og 15. oktober 2018	1-35	350	64 800
		1-35	776	
		1-35	498	
Slaktegris ³⁾ - Jæren ⁴⁾ - Landet for øvrig	15. oktober 2018	1-1 400	10	1 190 000
		1-1 400	14	
Verpehøne ⁵⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ¹⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker	15. mars og 15. oktober 2018	1-1 000	24	Verpehøner: 3 623 900
		1-1 000	10	
		1 001-5 000	10	
Bifolk ⁶⁾	15. oktober 2018	Alle bifolk	550	
Hjort over 1 år	15.mars og 15. oktober 2018	Alle dyr	400	

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Forutsetning for tilskudd til melkesau er at det kan dokumenteres at melka nyttes som råstoff ved lokal foredling.

3) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

4) Kommunene Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola og Randaberg.

5) For foretak med konsumeggproduksjon eller rugeeggproduksjon som på telledato har opphold mellom to innsett av høner og som med kontrakt kan dokumentere kjøp av nye høner, beregnes tilskuddet ut fra antall høner oppgitt ved forrige telledato. Oppholdsperioden mellom innsettene kan ikke være lenger enn 12 uker, regnet fra slaktning av forrige besetning til nytt kull er 20 uker gamle. For produksjon som omfattes av markedsregulering, kan foretak som slakter ut dyrene før ordinær slakteuke for innsettet, gis tilskudd for en lengre oppholdsperiode enn 12 uker dersom tiltaket gjennomføres etter vedtak i Omsetningsrådet.

6) Gjelder foretak med driftsomfang på minst 25 bifolk, med mindre foretaket mottar produksjonstilskudd på annet grunnlag.

7) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

8) Inkluderer avlsgris som inngår i satellittbesetninger i purkninger på telledato.

7.2.2 Definisjoner av dyreslag.

- **Melkeku:** Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³⁾) og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- **Ammeku:** Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³⁾), men som ikke er melkeku. Dersom foretaket driver kumelkproduksjon må kua i tillegg være av minst 50 pst. av rasene Hereford, Charolais, Aberdeen Angus, Limousin, Kjøttsimmental, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter, Piemontese, Galloway, Salers, Tiroler Grauvieh eller Wagyu.
- **Øvrig storfe:** Storfe som foretaket ikke kan få tilskudd for som melkeku eller ammeku.
- **Melkegeit:** Geit som har kjeet og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- **Melkesau:** Sau født foregående år eller tidligere, som er i melkeproduksjon hvor melken nyttes som råstoff ved lokal foredling.
- **Ammegeit:** Geit som har kjeet og som ikke er melkegeit.
- **Avlsgris:** Purke som har grisene og rane som er satt inn i avl.
- **Slaktegris:** Slaktet slaktegris med slaktevekt på minst 34 kg.
- **Verpehøne:** Høne som er minst 20 uker gammel, unntatt livkylling for salg.
- **Sau:** Sau født foregående år eller tidligere, og som ikke er melkesau.
- **Bifolk:** Overvintringsdyktige bifolk (dronning med bier), inntil to bifolk per bikube.
- **Hjort:** Hjort for kjøttproduksjon og som går i inngjerdet hegn.

7.3 Driftstilskudd til melkeproduksjon

Det gis kun ett driftstilskudd til melkeproduksjon per foretak.

Tabell 7.2 Kumelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. tabell 7.11	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 5 melkekyr eller mer	Sats per melkeku for foretak som har færre enn 5 melkekyr
Sone 2		135 050	27 010
Sone 1-3-4	15. mars og 15. oktober 2018	144 050	28 810
Sone 5		161 050	32 210
Sone 6-7		169 050	33 810

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Tabell 7.3 Geitemelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 27 eller flere melkegeiter	Redusert utbetaling per geit når det er færre enn 27 melkegeiter per foretak
Geitemelk	15. mars og 15. oktober 2018	179 050	6 631

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Foretak med både geite- og kumelkproduksjon får utmålt driftstilskuddet bare med utgangspunkt i antall melkegeiter dersom antallet melkegeiter er 27 eller høyere. Dersom antallet melkegeiter (x) er mindre enn 27, beregnes driftstilskuddet ut fra antall melkegeiter og deretter antall melkekyr.

³ Kyrne må være berettiget tilskudd for bevaringsverdig storfe, jf. kap. 7.5.

Tillegget basert på melkekyr avgrenses tilsvarende $(27-x)/27$ av maksimalt driftstilskudd for kumelk i den aktuelle regionen.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.4 Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon

Tabell 7.4 Foreløpige satser driftstilskudd ammeku, kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. tabell 7.11	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 40 eller flere ammekyr	Sats per ammeku for foretak som har 6 eller flere og færre enn 40 ammekyr
Sone 1-4	15. mars og 15. oktober	131 280	3 282
Sone 5-7	2018	161 280	4 032

- 1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.
- 2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.5 Tilskudd til små og mellomstore melkebruk

Tabell 7.5 Tilskudd til foretak med 6-50 melkekyr. Foreløpige satser, kroner per dyr per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Intervall	Sats per melkeku
Melkeku ³⁾	15. mars og 15. oktober 2018	1-23	1 400
		24-50	-1 150

- 1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.
- 2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.
- 3) Definisjonen av melkeku under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

Tilskuddet er omfattet av maksimalavgrensningen på 560 000 kroner per foretak for tilskudd for husdyr, jf. kapittel 7.2.

For tilskudd til små og mellomstore melkebruk kan det samlet gis tilskudd til inntil 189 975 melkekyr.

7.6 Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 7.6 Foreløpige satser kroner per dyr per år

Dyreslag	Søknadsfrist ¹⁾	Sats i kr/dyr/år
Storfe ²⁾		3 260
Sau ³⁾	15. oktober 2018	300
Ammegeit ⁴⁾		600
Hest ⁵⁾		1 100

1) Telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Melkeku, ammeku og okse av minst 7/8 av en av rasene: sidet trønder- og nordlandsfe, østlandsk rødkolle, dølafe, vestlandsk raudkoll, vestlandsk fjordfe eller telemarkfe. Okse må være 12 måneder eller eldre på telledato, og tilskudd for okse gis for inntil 2 okser av samme rase per foretak.

3) Sau av rasene: blåset, dala, fuglestadbrogete, gammelnorsk spæl, grå trønder, rygja og steigar.

4) Geit av rasen kystgeit.

5) Unghest under 3 år av rasene: dølahest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest.

7.7 Tilskudd for dyr på beite

Vilkår for beitetilskuddet og utmarksbeitetilskuddet fremgår av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Dersom flere foretak hver for seg har disponert de samme dyrene de påkrevde ukene for beitetilskudd og utmarksbeitetilskudd, er det foretaket som senest disponerte dyrene som har rett på tilskudd.

Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende. Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beiter på innmark som disponeres av et foretak, anses som disponert av foretaket.

Tabell 7.7 Beitetilskudd for beitesesongen 2018- foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Sau, lam, geit, kje og alpukka ¹⁾	15. oktober 2018 ¹⁾	Alle dyr	40
Storfe, hjort, hest og lama			370

1) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

Tabell 7.8 Utmarksbeitetilskudd for beitesesongen 2018- foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Storfe og hest			678
Geit og kje	15. oktober 2018 ²⁾	Alle dyr	195
Sau og lam ¹⁾			195

1) Tilskuddet utmåles på grunnlag av et veid gjennomsnitt av antall dyr sluppet på utmarksbeite og antall dyr sanket fra utmarksbeite etter å ha vært på utmarksbeite i minimum de påkrevde uker som følger av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Dyr sluppet (minus dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde ukene) teller 70 % og dyr sanket (etter minimum de påkrevde uker) teller 30 %.

2) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

7.8 Areal- og kulturlandskapstilskudd

Grunnlaget for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd er det jordbruksareal foretaket disponerer med vekster i vekstgruppene definert i kapittel 7.8.1. I tilfeller der det er to kulturer på samme areal i samme vekstsesong, velger foretaket hvilken kultur det søker tilskudd for. For beregning av kulturlandskapstilskudd kommer i tillegg areal med grønngjødsling som det gis arealtilskudd til økologisk landbruk for. Det gjelder særskilte beregningsregler for grovfôrareal, se kap.7.8.3.

Tilskudd gis for areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

7.8.1 Satser, definisjoner og soner

Tabell 7.9 Foreløpig sats for kulturlandskapstilskudd, kroner per daa jordbruksareal

	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾
Kulturlandskapstilskudd	15. oktober 2018	162

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 7.10 Foreløpige satser for arealtilskudd, kroner per daa jordbruksareal

Vekstgruppe	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾ i sone								
		1	2	3	4	5A	5B	6	7	
Grovfôr	15. oktober 2018	0	0	85	105	268	303	303	349	
Korn		198	258		293	247				
Potet		178						930		
Grønnsaker		750						1 750		
Frukt		1 200				1 950				
Bær		1 300				1 750				

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Definisjoner av vekstgrupper:

- 1) *Grovfôr*: Fulldyrka eng, overflatedyrka engareal til slått og beite, innmarksbeite, nepe, kålrot til fôr, fôrbete, raigras, fôrraps, fôrmargkål, grønnfôrnepe og øvrige grønnfôr- og silovekster
- 2) *Korn*: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljevekster, erter og bønner til modning eller konservering, engfrø og annet frø til modning, korn til crossing
- 3) *Potet*: Potet
- 4) *Grønnsaker*: Matkålrot og grønnsaker på friland (inkl. urter og karve)
- 5) *Frukt*: Epler, pærer, plommer, moreller, kirsebær, andre fruktarter
- 6) *Bær m.m.*: Jordbær og andre bærarter, planteskoler og blomsterdyrking på friland

Foretak som i avlingsåret 2018 har ensilert kornavlingen, eller på annen måte benyttet avlingen som "grovfôr", kan gis arealtilskudd for korn for dette arealet.

Soner

Tabell 7.11 Soner for arealtilskudd

Sone	Område	Kommuner
1	Østfold Akershus/Oslo Hedmark Buskerud Vestfold	Alle kommuner unntatt Rømskog Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Oslo Hamar, Ringsaker, Løten, Stange Drammen, Hole, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Lier, Røyken, Hurum
2	Rogaland	Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola, Randaberg
3	Østfold Akershus Hedmark Oppland Buskerud Telemark Rogaland	Rømskog Resten av Akershus Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Elverum Lillehammer, Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land Kongsberg, Ringerike, Modum Porsgrunn, Skien, Siljan, Bamble, Sauherad, Bø, Nome Strand, Bjerkreim, Gjesdal
4	Trøndelag	Trondheim, Ørland, Indre Fosen unntatt tidligere Leksvik kommune, Bjugn, Meldal, Orkdal, Melhus, Skaun, Klæbu, Malvik, Steinkjer, Stjørdal, Frosta, Levanger, Verdal, Inderøy unntatt tidligere Mosvik kommune, Snåsa
5A	Hedmark Oppland Buskerud Telemark Aust-Agder Vest-Agder Trøndelag	Resten av Hedmark Resten av Oppland Resten av Buskerud Resten av Telemark Resten av Trøndelag
5B	Rogaland Hordaland Sogn og Fjordane Møre og Romsdal	Hele fylket unntatt kommunene Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola, Randaberg, Strand, Bjerkreim og Gjesdal
6	Nordland Troms	Hele fylket unntatt kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen
7	Troms Finnmark	Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

7.8.2 Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling

Arealet måles og klassifiseres i samsvar med nasjonale standarder for kartdata.

Jordbruksareal er areal som faller inn under kriteriene for:

- 1) *Fulldyrka jord*: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- 2) *Overflatedyrka jord*: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
- 3) *Innmarksbeite*: Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålende urter.

For innmarksbeitearealer skal det gjøres fradrag for sammenhengende arealer som ikke er beiteareal dersom dette arealet utgjør mer enn ett dekar.

Det gis ikke tilskudd for areal som er grunnlag for utbetaling av erstatning etter forskrift 21. juli 2004 nr. 1131 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

7.8.3 Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak

Bestemmelsene gjelder både areal- og kulturlandskapstilskudd.

Foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal fastsettes som beskrevet i pkt. 1-4 nedenfor:

- 1) Tilskuddsberettiget *innmarksbeiteareal*:
 - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multiplisert med faktorene i tabell 7.12.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske innmarksbeitearealet foretaket disponerer.
 - c. Det minste arealet av 1a og 1b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede innmarksbeiteareal. Dette tallet multipliseres deretter med 0,6⁴ og inngår deretter i beregningen i pkt. 2b.
- 2) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *husdyrhold*:
 - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multipliseres med faktorene i tabell 7.13.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer summert med resultatet fra pkt. 1c over.
 - c. Det minste arealet av 2a og 2b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til husdyrhold.
- 3) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *salg av grovfôr*:
 - a. Beregnet areal: Solgt grovfôr i kg multiplisert med faktorene i tabell 7.14.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer.
 - c. Det minste arealet av 3a og 3b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til foretakets salg av grovfôr.
- 4) Foretakets totale tilskuddsberettigede grovfôrareal framkommer som summen av punktene 2 c og 3 c over. Summen av pkt. 2 c og 3 c kan ikke overstige samlet faktisk areal fastsatt som summen av faktisk fulldyrka areal + faktisk overflatedyrka areal + beregnet innmarksbeiteareal fra pkt. 1c over.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

⁴ Kun 60 pst. av innmarksbeitearealet medregnes ved avgrensning av tilskuddsberettiget grovfôrareal for foretaket.

Tabell 7.12 Faktorer for maksimalavgrensning av innmarksbeiteareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ inkludert hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,5	7,5	9,4
Melkeku og ammeku ¹⁾	7,0	9,4	11,3
Øvrige storfe, lama, alpakka og esel ¹⁾	3,0	5,0	6,3
Sau sluppet på utmarksbeite ³⁾	2,2	3,5	4,1
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	3,7	5,3	6,3
Melkegeiter ¹⁾ , ammegeiter ⁵⁾ og hjort ¹⁾	2,0	3,1	3,8

1) Antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen.

3) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6.

4) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite.

5) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars.

Tabell 7.13 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ unntatt hester i pensjon i beitesesongen	12,00	16,30	18,80
Melkeku og ammeku ¹⁾	14,00	18,80	22,50
Øvrige storfe, hjort, lama, alpakka og esel. ¹⁾ Hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,00	6,90	8,10
Melkegeiter ¹⁾ og ammegeiter ³⁾	1,75	2,50	2,81
Sau sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	1,90	2,80	3,10
Avlspurker, struts og kaniner ¹⁾	0,75	1,25	1,56
Økologisk slaktegris ⁶⁾	0,20	0,31	0,38
Økologisk verpehøne ¹⁾	0,02	0,03	0,03
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁵⁾	2,80	3,90	4,50
Sau som beiter på innmark hele sommeren som følge av rovviltsituasjonen. Vurdert av fylkesmannen.	3,30	4,50	5,10
For andre dyregrupper, herunder lam og kje når foretaket ikke har mordyr av samme dyreslag, men unntatt rein	Fastsettes av kommunen		

1) Gjennomsnittet av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars

4) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6

5) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite.

6) Det er antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret som legges til grunn. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen

Ved oppstart eller utvidelse av husdyrproduksjon med kjøp av dyr etter telledato, eller der foretak ikke har levert del 1 av søknad om produksjonstilskudd (søknadsfrist 15. mars), kan kommunen ta hensyn til dette ved fastsettingen av foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal.

Tabell 7.14 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal¹⁾, daa per kg grovfôrsalg

	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Høy	1/400	1/244	1/206
Høyensilasje	1/500	1/300	1/244
Surfôr	1/1000	1/713	1/600

1) Avhendelse av en spesifisert mengde fôr som er lagringsdyktig, til markedspris gjennomført i perioden 1. juli 2017 til og med 30. juni 2018. Ved oppstart eller utvidelse av grovfôrproduksjon for salg, kan perioden 1. juli 2018 til 31. mars 2019 legges til grunn. Alt annet salg av grovfôr skal regnes som bortleie av vedkommende jordbruksareal, med unntak for gras til brikettering. Videre salg av grovfôr gir ikke grunnlag for tilskudd.

Dersom foretaket foregående år var forhindret fra å høste vanlig avling av omsettelig kvalitet på grunn av flom, tørke eller andre forhold utenfor foretakets kontroll, kan kommunen fastsette maksimalt tilskuddsberettiget areal fra grovfôrsalg for foretaket uten at det er solgt grovfôr.

Ved oppstart eller utvidelse av grovfôrproduksjon for salg i inneværende år, kan perioden 1. juli 2018 til 31. mars 2019 benyttes som grunnlag for beregning av grovfôrsalg. Dersom foretaket har vært forhindret fra å høste vanlig avling av omsettelig kvalitet på grunn av flom, tørke eller andre forhold utenfor foretakets kontroll, kan kommunen fastsette maksimalt tilskuddsberettiget areal fra grovfôrsalg for foretaket uten at det er solgt grovfôr.

Landbruksdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser for skjønnsvurderingen.

For foretak med grovfôrareal i flere arealsoner, fastsettes maksimalt tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal og grovfôrareal per sone med følgende formel:
 (Antall dyr foretaket disponerer⁵ og grovfôrsalg) * faktor for maksimalavgrensning i sonen * andelen som grovfôrarealet (sum fulldyrket, overflatedyrket og innmarksbeiteareal før normering) i sonen utgjør av foretakets samlede grovfôrareal.

7.9 Tilskudd til økologisk landbruk

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Det kan gis tilskudd til foretak som driver økologisk husdyrproduksjon eller har startet omlegging til slik produksjon.

⁵ Jf. fotnote 1) til 5) i tabell 7.12 og 1) til 6) i 7.13.

Tabell 7.15 Foreløpige satser for beregning av tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Dyreslag ¹⁾	Søknadsfrist ²⁾	Sats i kr/dyr/år
Melkeku ³⁾	15. mars og 15. oktober 2018	3 200
Ammeku ³⁾		2 200
Øvrige storfe ³⁾		700
Sau og melkesau	15. mars 2018	397
Ammegeit		250
Melkegeit ³⁾	15. mars og 15. oktober 2018	250
Avlsgris ³⁾		502
Slaktegris ⁴⁾	15. oktober 2018	300

1) Se definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

Arealtilskudd til økologisk landbruk

Tilskudd gis for økologisk areal og for arealer som er under omlegging (karensareal) som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

Bestemmelsene i kapittel 7.8.3 om fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak gjelder også for økologisk arealtilskudd.

Tabell 7.16 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd

Vekstgrupper ¹⁾	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Frukt og bær m.m. ⁴⁾	15. oktober 2018	1 600
Grønnsaker ⁴⁾		1 600
Poteter ⁴⁾		700
Korn ⁴⁾		375
Innmarksbeite ²⁾		25
Grovfôr ^{3) 4)}		25
Areal i 1. karensår ⁵⁾		150

1) Se definisjonene av vekstgrupper under kapittel 7.8.1.

2) Arealet normeres med faktor 0,6.

3) Inkludert brakket areal, dersom brakking skjer for å bekjempe ugras.

4) Inkludert arealer i 2. karensår (og ev. 3. karensår for frukt- og bærarealer).

5) Alle vekstgrupper.

Tabell 7.17 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd til grønn gjødsling

Vekster	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Grønn gjødsling	15. oktober 2018	500

Som grønn gjødslingsareal regnes arealer der det dyrkes grovfôr- og/ eller grønnfôrvekster, og der alt plantemateriale slås og moldes ned før neste vekstsesong. Plantematerialet kan i 2018 høstes til fôr eller beites. Dersom grønn gjødslingen ikke skal moldes ned før vinteren, kan arealet likevel høstbeites fra 1. september og planterester moldes ned neste år.

Det gis kulturlandskapstilskudd og arealtilskudd til grønn gjødsling av økologiske arealer og arealer i 2. års karens⁶⁾ med følgende avgrensning:

⁶⁾ Med karens menes perioden der produksjonen legges om fra konvensjonell til den er godkjent av Debio som økologisk produksjon.

- Grønngjødsling på økologisk areal: *Maksimalt halvparten så stort areal som sum økologisk areal av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.*
- Grønngjødslingsareal i 2. års karens: *Maksimalt halvparten så stort areal som sum areal (også konvensjonelt) av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.*
- Det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år.

Fylkesmannen kan etter søknad gi dispensasjon til at en større andel av arealet er grønngjødsling av hensyn til et hensiktsmessig vekstskifte, men det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år. Dersom det gis dispensasjon, kan fylkesmannen sette krav om at arealene drives økologisk og innenfor disse vekstgruppene i en gitt periode.

7.10 Regionale miljøprogram

Fylkesmannen skal utforme ordningene i henhold til nasjonalt miljøprogram, miljøprogrammenyen og de regionale miljøprogrammene for fylkene.

Tabell 7.18 Fylkesvis fordeling av midler i mill. kroner til regionale miljøprogram med utbetaling i 2019

Østfold	44,6	Rogaland	37,6
Akershus/Oslo	53,7	Hordaland	23,6
Hedmark	48,8	Sogn og Fjordane	31,4
Oppland	63,0	Møre og Romsdal	20,0
Buskerud	24,7	Trøndelag	63,1
Vestfold	18,4	Nordland	21,9
Telemark	13,9	Troms	10,2
Aust-Agder	5,5	Finnmark	3,5
Vest-Agder	9,2		
		Sum post 74.19	493,1

Fylkesmannen fastsetter foreløpige satser som kan justeres på grunnlag av søknadsmassen.

Fylkene som allerede har tilskudd til bratt areal skal bruke minst like mye midler til tiltaket som i dag og i tillegg skal intensjonen være å bruke den tildelingen som er avsatt per fylke. For de fylker som ikke har tilskudd til bratt areal i dag, forutsettes det at de innfører ordningen og at minst avsatt sum skal brukes på tiltaket.

Alle fylkesmannsembeter skal legge til rette for tilskudd på minst 50 000 kroner per seter forutsatt produksjon av ku- eller geitemelk for egen foredling eller levert til meieri. Produksjonen må foregå minst seks uker pr sesong og knyttet til et historisk eller veletablert seteranlegg. Ved produksjon på seter i 4-6 uker, kan det gis et lavere tilskudd.

Tiltaket Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel med bruk av nedlegging eller nedfelling skal innlemmes i alle de regionale miljøprogrammene. Tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding kan være berettiget for arealer i erosjonsrisikoklasse 1 og 2 i alle områder. Den fylkesvise RMP-rammen for Trøndelag og Nordland økes med hhv. 0,5 mill. kroner, til sammen 1 mill. kroner, som prioriteres til tiltak knyttet til beitearealer til kortnebbgås og kvitkinngås.

For å bidra til å avhjelpe grovfôrsituasjonen i 2018 kan fangvekster høstes uten at dette får betydning for tilskudd til fangvekster. Foretak som høster korn tidlig og sår en ettervekst som overvintrer, skal fortsatt være berettiget tilskudd til ingen/utsatt jordarbeiding.

7.11 Ekstrabetaling av tilskudd for grovfôrbasert husdyrhold og tilskudd for grønnsaksarealer i 2018

På bakgrunn av den ekstraordinære tørkesituasjonen i 2018, gjennomføres det en ekstrabetaling av tilskudd til foretak som har sitt driftssenter eller sine grønnsaksarealer i fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, samt kommunene Bjerkreim, Gjesdal, Strand, Sokndal, Eigersund og Lund. Vilkårene for å kunne motta tilskuddet fremgår av forskrift om ekstrabetaling av tilskudd for grovfôrbasert husdyrhold og tilskudd for grønnsaksarealer i 2018.

Tilskuddene utbetales i 2018 og satsene er endelige. De generelle føringene for post 74 i kap. 1 fjerde avsnitt gjelder derfor ikke.

Tabell 7.19 Satser for ekstrabetaling av tilskudd for grønnsaksarealer, kroner per daa jordbruksareal

Vekstgruppe	Intervall	Sats i kr/daa¹⁾
Grønnsaker ²⁾	1-1000	500
	1001+	0

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

2) Se definisjonen av vekstgruppen under kapittel 7.8.1.

Tabell 7.20 Ekstrabetaling av tilskudd for grovfôrbasert husdyrhold, satser per dyr

Dyreslag	Sats i kr/dyr
Melkekyr	1 290
Ammekyr ¹⁾	860
Andre storfe og hest ²⁾	430
Sau, melkesau, melkegeit, ammegeit og hjort	130

1) Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase), men som ikke er melkeku.

2) Hest (alle).

Med mindre noe annet fremgår av tabell 7.20, gjelder definisjonene av dyreslag i kapittel 7.2.2.

8. UTVIKLINGSTILTAK

8.1 Tilskudd til dyreavl m.m.

Tabell 8.1 Tilskudd til dyreavl m.m., mill. kroner

Ordning	2018	2019
Tilskudd til semin	24,60	25,60
Tilskudd til veterinærreiser	43,50	48,80
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,20	14,30
SUM	83,30	88,70

Reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Tabell 8.2 Sats – reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

	Sats 2019
Reisetilskudd per km ved bruk av eget fremkomstmiddel	12,07 kr per km
Reise- og ventetidstilskudd per time ved bruk av leid skyss og rutegående transportmiddel	320 kr per time
Tilskuddstak per km ved bruk av leid skyssbåt	110 kr per km
Tilskuddstak for «andre kostnader» per reise ved bruk av leid skyssbåt	2 000 kr

Tilskudd til avlsorganisasjoner

Partene er enige om at følgende organisasjoner kan få støtte over ordningen: Norsk Sau og Geit, Norges Birøkerlag, Norges Pelsdyrslag, Norsk Kjøttfeavlslag TYR, Norsk Fjølfeag, Landslaget for Telemarksfe og Avlslaget for sidet trønderfe og nordlandfe. Støtte til Norges Birøkerlag forutsetter at de også bidrar til driften av reinavlsområdet for den brune bia. Norsk Fjølfeag kan søke om støtte til påvirkning av avlsarbeid i regi av internasjonale avlsselskaper.

Landbruksdirektoratet fordeler midlene etter søknad fra de nevnte organisasjonene. Det innhentes uttalelse fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

8.2 Tilskudd til frøavl m.m.

Tabell 8.3 Tilskudd til frøavl m.m., mill. kroner

Ordning	2018	2019
Frøavl	12,0	15,0
Beredskapslager såkorn	3,70	3,70
SUM	15,7	18,7

Det kan gis tilskudd til beredskapslagring av såkorn med en sats på 0,60 kroner per kg innenfor bevilgningen på 3,7 mill. kroner.

8.3 Tilskudd rådgivning

Av avsetningen på 93,5 mill. kroner til Norsk Landbruksrådgiving (NLR), skal minimum 14 mill. kroner brukes til HMS-rådgivning og minimum 5,5 mill. til byggteknisk rådgivning.

NLR skal styrke rådgivningen innen frukt og grøntsektoren, og bygge opp rådgivningskompetansen innen presisjonsjordbruk.

8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak

Tabell 8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak, mill. kroner

Ordning	2018	2019
Utvikling av plantemateriale – oppformering Sagaplant	10,00	11,00
Utvikling av plantemateriale – oppformering NMBU	1,00	1,50
Utvikling av plantemateriale – Graminor	24,96	24,96
Utvikling av plantemateriale, nordisk «Prebreeding»	2,40	2,40
Kvalitetstiltak settepotetavl	9,00	9,50
Handlingsplan plantevernmidler ¹⁾	9,00	10,00
SUM	56,36	59,36

1) Midler til handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler prioriteres til jordbruksformål. Posten flyttes til LUF i forbindelse med Prop. 1S for 2019.

8.5 Tilskudd til fruktlager

Bevilgningen til tilskudd til fruktlager er 14 mill. kroner for 2019.

9. VELFERDSORDNINGER

9.1 Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved ferie og fritid står i forskrift om-produksjons-tilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Søknadsfristen er 15. oktober 2018. Avløserutgifter som foretaket har hatt etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

Fastsetting av tilskuddsgrunnlaget framgår av tabell 9.1. Satsene i tabellen gjelder for avløsning i 2018.

For å få utbetalt avløsertilskudd må foretaket ha et tilskuddsgrunnlag som kan utløse en utbetaling på minimum 5 000 kroner. Foretaket kan maksimalt få utbetalt 78 700 kroner.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning ved ferie og fritid

Dyreslag	Sats ¹⁾ kr/dyr
Melkeku ²⁾	3 771
Ammeku ²⁾	1 041
Øvrige storfe ²⁾	628
Melkegeit og melkesau ²⁾	869
Sau og ammegeit ³⁾	432
Avlsgris ²⁾	1 243
Slaktegris ⁴⁾	43
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	10,9
Hest (alle) ^{2) 3)}	1 243
Avlskanin ^{2) 7)}	309
Gås, kalkun og and ⁴⁾	3,80
Kylling og kalkun ⁸⁾ solgt som livdyr ⁵⁾	3,80
Slaktekylling ⁴⁾	0,47
Økologiske slaktekylling ⁴⁾	1,81
Revetispe ^{2) 9)}	342
Minktispe ^{2) 9)}	100
Hjort (alle) ²⁾	423

1) Satsene er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere disse innenfor bevilgningen.

2) Gjennomsnitt av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars 2018, med registreringsfrist 15. mars 2018, og 1. oktober 2018, med registreringsfrist 15. oktober 2018.

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall dyr slaktet som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall dyr slaktet og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

5) Dyr solgt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusenter. Livdyrsalg etter 15. oktober 2018 kan etterregistreres frem til 10. januar 2019.

6) Inkluderer hester som foretaket har i pensjon i vinterhalvåret.

7) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

8) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

9) Avlstispe født foregående år eller tidligere.

9.2 Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved sykdom mv. står i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Maksimal dagsats for tilskuddet er 1 670 kroner.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.2 Faktor for beregning av maksimal dagsats for sykdomsavløsning mv.

Dyreslag	Faktor, kr per dyr
Melkeku	3 557
Ammeku	982
Øvrige storfe	593
Melkegeit og melkesau	820
Sau født året før eller tidligere og ammegeit	408
Avlsgris ¹	1 173
Levende slaktegris ² og livdyr på minst 50 kg	128
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	10,3
Slaktekylling	3,08
Økologiske slaktekylling	6,84
Kalkun for slakt	8,26
Gås for slakt	3,59
And for slakt	19,85
Kylling for livdyrsalg ³	8,26
Kalkun for livdyrsalg ⁴	8,26
Hest (alle) ⁵	1 173
Avlskanin ⁶	292
Revetispe ⁷	322
Minktispe ⁷	94
Hjort (alle)	399
Vekst⁸	Faktor, kr per daa
Korn	48
Potet	220
Frukt og bær	960
Grønnsaker og andre planteprodukter	540
Honning⁷	Faktor, kr per bifolk
Bifolk	150
Veksthus	Faktor, kr per kvm
Veksthusareal som benyttes til planteproduksjon	16,8

- 1) Purke som har griset og råne som er satt inn i avl
- 2) Levende slaktegris minst 14 uker gamle
- 3) Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusent
- 4) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.
- 5) I vinterhalvåret - inkludert hester som foretaket har i pensjon.
- 6) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.
- 7) Avlstispe født foregående år eller tidligere
- 8) For foretak med plante- og/eller honningproduksjon gjelder tilskuddsordningen kun i onnetida

Hvor høy dagsats det enkelte foretak kan få avhenger av arten og størrelsen på produksjonen slik den var første dag i søknadsperioden. Hvis den første dagen faller mellom innsett i periodeproduksjoner som slaktegris, kylling, kalkun eller and, legges antallet dyr ved første dag av forrige innsett til grunn. Tilskuddsgrunnlaget finnes ved å multiplisere faktorene i tabell 9.2 med antall dyr, dekar, bifolk eller kvadratmeter.

Tabell 9.3 Foretakets maksimale dagsats

Tilskuddsgrunnlag:	Maksimal dagsats, kr.
kr. 5 000 – 12 000	567
kr. 12 001 – 18 000	824
kr. 18 001 – 24 000	1 103
kr. 24 001 – 30 000	1 381
kr. > 30 000	1 670

Foretakets tilskudd skal settes til det minste beløpet av følgende to alternativer:

- foretakets maksimale dagsats i samsvar med tabell 9.3, eller
- høyeste maksimal dagsats for tilskuddsordningen, fratrukket det den personen som avløses kan få i
 - a. stønader fra NAV ved sykdom, uførhet, svangerskap og fødsel,
 - b. lønn og dagpenger,
 - c. alderspensjon, uføretrygd, offentlig og privat tjenstepensjon samt avtalefestet pensjon, og
 - d. godtgjøring for tapt arbeidsfortjeneste.

Ved gradert sykmelding fra arbeidet i foretaket, gradert uføretrygd, graderte svangerskapspengene og gradert uttak av foreldrepenger reduseres dagsatsen forholdsmessig i samsvar med graderingen. Dette gjelder både foretakets dagsats i samsvar med tabell 9.3 og maksimal dagsats for ordningen.

Det kan bare gis ett tilskudd per virksomhet for samme periode, med mindre fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet finner at det foreligger særlige forhold. En persons sykdom mv. kan bare gi grunnlag for tilskudd til én virksomhet innenfor samme periode.

Ved utmåling av tilskudd til gjenlevende etter forskrift om tilskot til avløyning ved sykdom og fødsel mv. § 7 (tilskot ved dødsfall) fastsettes dagsatsen ut fra tilskuddsgrunnlaget i avdødes foretak.

9.3 Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket

Den kollektive innbetalingen over jordbruksavtalen til sykepengeordningen, dekker NAVs kostnader ved økning av sykepengene fra 75 til 100 pst. av sykepengegrunnlaget ved sykdom utover 16 dager. Ordningen gjelder for jord- og skogbrukere som i det foregående kalenderåret hadde en næringsinntekt på minst 8 000 kroner, og der den utgjorde minst 20 pst. av vedkommendes samlede nettoinntekt. Bevilgningen for ordningen er 50,2 mill. kroner for 2019.

9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen

Avsetningen til landbruksvikarordningen i 2019 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen, mill. kroner

Ordning	2018	2019
Tilskudd til landbruksvikarordningen	63,0	65,9

Tilskudd per årsverk landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene er 282 400 kroner.

Med avløserlag menes en organisasjon som har som formål å organisere og administrere avløsning innenfor et geografisk område, og som har åpent medlemskap for alle jordbruksforetak i området som har rett på avløsertilskudd. Avløserlaget må være godkjent av fylkesmannen, og være organisert med eget styre og vedtekter.

9.5 Tidligpensjonsordningen for jordbrukere

Ordningen er regulert i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere.

Satsene er 100 000 kroner for enbrukerpensjon og 160 000 kroner for tobrukerpensjon.

Det er adgang til å motta alderspensjon fra folketrygden fra fylte 62 år samtidig med tidligpensjon.

10. DRIFTSKOSTNADER

Til finansiering av administrative kostnader i forbindelse med utvikling av forvaltningssystemer, arbeidsgrupper og evalueringer knyttet til ordninger under jordbruksavtalen avsettes 24,033 mill. kroner i 2019, hvorav 15,5 mill. kroner er knyttet til utvikling av ny IKT-løsning for importvern og RÅK og 3,8 mill. kroner til utvikling av «Agros», som erstatter den eldre IKT-løsningen, Saturn. Samlet for digitalisering knyttet til skog, erstatninger og overføring av oppgaver til fylkeskommunen settes det av 2,2 mill. kroner.

Oslo 26. oktober 2018

Leif Forsell

Lars Petter Bartnes

Ann Merete Furuberg